

češke krone. Temu pametnemu govoru so vsi navzoči živahno pritrjevali.

Tirolska razstava. — Italijani se ne udeležijo razstave v Inomostu. Zastopan bode torej le nemški del dežele. Še celo italijanski oddelek deželnega kulturnega sveta in pa trgovska zbornica v Roveredu se te razstave ne udeležita.

Zjedinjenje obeh hrvatskih opozicij se je te dni proslavljalo z banketom. Govorniki so pri tem banketu posebno proslavljali vladiko Strossmayerja in pa Antona Starčevića. Spominjali so se tudi nas Slovencev. Brzljivo so pozdravili slovenski oddelek Hohenwartovega kluba, samostojni hrvatski in pa mladočeški klub. Mi le želimo, da bi sloga ne ostala le v besedah, temveč se kazala tudi v dejanji.

Ministerska kriza se baje bliža na Ogerskem. S svojo cerkveno politiko je vlada tako daleč zagazila, da jej že skoro ne kaže družega, kakor odstopiti. — V komitatskih vpravah so se pa našle tudi take nerednosti, da nikakor niso v čast Ogerski.

Italija. — Italijanski kralj in kraljica praznujeta letos svojo srebrno poroko. Tem povodom vršile se bodo velike slavnosti po Italiji. Govori se, da kralja in kraljico tem povodom obišče v Rimu tudi nemški cesar.

Nemčija. — Na dnevnem redu je še vedno nova vojaška predloga, o kateri se posvetuje posebna vojaška komisija. Državni kancelar Caprivi in cesar sam trudita se mnogo in povsod, da bi pridobila večino za vojaško predlogo. Vkljub vsemu naporu se pa danes še ne more o nobenem uspehu govoriti. Nič se namreč še ne ve, bo li vojaška predloga pala ali prodrla in tudi to še ni gotovo, kedaj pride pred zbornico.

Srbija. — Volitve v skupščino so končane. V nekaterih krajih bili so resni izgredi, vendar so se pa v vsem volitve završile še nepričakovano mirno. Izid volitev natančno še ni znan. Liberalci so si sicer priborili večino, toda ne take, kakoršno so si mislili. Mesta volila so primeroma bolj liberalno nego kmetske občine. Pri vsej svoji neznatni večini, katero so si priborili liberalci, pa še o prihodnjem postopanju večih svojih poslancev niso prepričani, tako, da liberalna vlada nima z nobenim ponosom gledati na završene volitve in se tudi nima vzroka veseliti prihodnjega zasedanja skupščine.

Rusija in Nemčija. — Obravnave glede nemško-ruskih trgovinskih pogodb vrše se prav pridno. Načrt pogodbe bode se nemškemu državnemu zboru že po Veliki noči predložil in se bo vkljub nasprotstvu poljedelcev brez dvoma tudi vsprejel.

Rusija. — Vlada nakupila je za 800.000 rubljev žita, da se razdeli med ljudstvo po onih krajih, kjer je pomankanje.

Bolgarija. — Poroka princa Ferdinanda bode menda aprila meseca. — Mestni zastop sofijski je dovolil v slavnostne namene povodom kneževga ženitovanja 100.000 frankov. — Ruska vlada v nekem svojem glasilu svari Bolgare pred premembo ustave in priporoča meščanom in duhovščini, da po vzgledu metropolita Klemenja skuša ovirati, da se ne odpravijo stoletja obstoječe svete tradicije bolgarskega naroda in se ne zataji pravoslavna vera bolgarska. — Ta protest je ruska vlada poslala drugim vevlastim v posebni okrožnici. — Bolgarski eksarh Jožef v nekem telegramu do bolgarske vlade obžaluje korake, katere je storil metropolit Klemen, ga je pripravljen primerno kaznovati, vendar pa prosi vlado, da ga izpusti in zopet namesti.

Anglija. — Proti homeruli se zmirom strastneje agituje. V večih krajih so se vršili že protihodi, v mnogih krajih so pa napovedani. Kot govorniki proti homeruli oglašeni so najvplivnejši protiliberalni možje. — Dne 10. t. m. imela bi biti v spodnji zbornici priti na vrsto razprava o drugem branji homerule. Gotove zapreke so pa nanesele, da se bode napominana razprava vršila še-le po Veliki noči.

Amerika. — Kaiulani, prognana kraljica Havajskih otokov, ki biva sedaj v Novem Jorku, izdala je posebno adresno na ameriški narod, v katerej, zanašajoča se na pravico-ljubnost in svobodomiselnost tega naroda, pravi, da ji ne oropajo njenega malega kraljestva in isto ne priklopijo Zjedinjenim državam. — Ta kraljičin apel ni ostal brez posledice, kajti novi predsednik Zjedinjenih držav, Cleveland je že določena posvetovanja glede spojitve Havajskih otokov z Zjedinjenimi državami odložil na negotov čas.

Upogibanje lesa.

Izdelovanje hišne oprave iz upognjenega lesa je v teku zadnjih let čudovito napredovalo. Posebno je fabrikacija stolov in drugih sedal danes tako razvita, da človek komaj sledi napredkom, ki se pojavljajo leto za letom. Upogibanje lesa spada med najbolj interesantne iznajdbe na polji lesne industrije in zato veseli pozdravljamo zanimivo knjigo o tej tehniki, ki je ravno izšla v 3. dokaj pomnoženem natisu (Exner & Lauboeck, Biegen des Holzes. Wien, Verlag von B. F. Voigt. Cena 3 marke). Knjigi se vidi, da sta jo pisala moža, ki nista samo v teoriji doma, temveč tudi poznata praktično delo v vseh njegovih kotih in potih. Delo je za nas posebno v onih oddelkih zanimivo, ki govore o pohištvu. Pred očmi čitatelja gradita pisatelja stol iz upognjenega lesa. Naslanjaje se na svetovnoznano tovarno bratov Thonetov, ki so prvi začeli izdelovati pohištvo iz upognjenih delov, kažeta, kako nastane slonilo, obroč, noge itd., opisujeta potrebne stroje za upogibanje ter kažeta z lepimi slikami posamične procese. Imenovana tvrdka Thonetova je v tem izdelovanju prva na svetu. Svoje glayne tovarne ima na Moravskem blizu Valaškega Mezeriča. Sedaj je 7 fabrik v tiru, katerim pomaga 20 manjših delarnic. Vseh delavcev je nad 6000 in parnih mašin 20. Vsak dan izvrše tovarne 3500 stolov. Odkar je Thonet začel v veliki meri uporabljati svojo iznajdbo, to je od leta 1856, izdelal je v svojih tovarnah 17.799.416 kosov hišne oprave, mej temi 14.584.487 stolov.

Ravno tako zanimiv je oni oddelek knjige, v kateri se opisuje poraba upognjenega lesa v lesni industriji sploh in ne glede na pohištvo. Tak les se rabi osobito pri grajenju ladij, pri kolarjih in pri sodarjih. Za ladije upogibajo ogromne kose lesa; za kolesa delajo s posebnimi mašinami obroč (platišče) iz jednega samega kosa, za sodarje pa doge, zakrivljene kolikor treba. Drugi stroji krive obode za škatlje, palice za dežnike in solnčnike ali pa celo rezonančna dna za muzikalično orodje. Do sedaj so bili okvirji za gosli, citre itd. zloženi iz veliko delov; vsaj 24 deščic je bilo treba skupaj zlimati, da je nastalo primerno dno. Thonet pa zakrivi rezonančno dno iz jednega samega lesa. Na tak način izdelano muzikalno orodje ima posebno lep in jak glas.

To je glavna vsebina omenjene knjige, ki zopet dokazuje, da je avstrijska lesna industrija med prvimi na

svetu in da se ji ni treba bati nikake konkurence. V upogibanji lesa je naša monarhija merodajna in napredki v tej tehniki so vzgled vsem drugim državam.

Obrtnijske raznoterosti.

Vodne ure. Ura, ki nima ne zobatih koles ne utežij, je na prvi pogled nekaj nenavadnega in čudnega. V sedanjem času, ko imamo po mestih vodovode, pa take ure niso nemogoče. Kakor poročajo listi, je nemški mehanik izumil uro, katero goni hišni vodovod. Mala turbina je vdejana v vodovodno cev; urejena je tako, da se zmiraj jednako vrtili, je li pritisk velik ali majhen, je li vode veliko ali malo. Te ure ni treba nikdar naviti, gre pa tudi zelo pravilno.

Krožniki z nagnenim dnom. Iz krožnikov je težko posneti zadnje ostanke juhe in drugih jedi, ker jim je dno vodoravna. Sedaj izdelujejo krožnike z nagnenim dnom, ki so zelo pripravi, ker jih ni treba dvigati, ako jih hočemo popolnoma sprazniti z žlico.

Smodke s cukrenim ustnikom. Peter Bungard v Kolinu izdeluje cukrene ustnike za smodke. Med kajenjem se cukrer topi ter jako prijetno vpliva na kadilec, ker izživilja dokaj slin in obvaruje usta, da ne postanejo preveč suha. Okus je baje tudi prijeten (?).

Kmetijstvo.

Črtice za sadjarje.

VII.

Pomnožitev dreves vrši se naravno in umetno. Naravno pomnoževanje je s semenom, umetno se pa vrši na razne načine. Sem spadajo pomnoženje z živicami, vejnimi zatiči, koreninskimi zatiči, očesnimi zatiči, z zagrebanjem in grobanjem.

O naravnem pomoževanju s semenom smo že nekoliko govorili, ko smo razpravljali o drevesnici sploh. Potrebno se pa nam vendar zdi, da o tem še kaj več spregovorimo. To pomnoženje se navadno rabi le za to, da dobimo divjake za cepljenje. Ko bi hoteli na ta način dobiti nove vrste, morali bi zbirati seme (peške ali koščice) le najboljših vrst. Pa še v tem slučaju se ne smemo čuditi, če bode izraslo drevesce slabše, kajti narava se rada povrača k prvotni divjosti. Samo z umetnim oplojevanjem se to da nekoliko preprečiti.

Seme posaditi je najbolje takoj, ko je sadje dozorelo. Pri poznih rastlinah pa to ni mogoče, temveč moramo seme spraviti do pomladi. Kako se spravi seme, o tem smo že nekoliko govorili. Sicer rastlinice tudi uspevajo, če seme posejemo tudi v pozni jeseni v zemljo, recimo v novembru. Nekateri sadjarji to celo priporočajo. Jediná nadloga je pri tem, da miši rade seme poberejo.

Seme vseje se naj torej nabolje v zgodnji pomladi. Seje se na več načinov. Nekateri sejejo kar z roko in skušajo pri tem seme enakomerno posejati in je potem zagrebejo v zemljo, ko se seme začne kaliti. Tako obdelovanje je naglo, ali se mnogo semena poškoduje.

Za manjše drevesnice je najbolje, če se naredi luknje in se vanje devajo peške ali koščice. Na ta način

najlažje tudi seme spravimo v pravo globočino. Šipek, ribez in kosmato grozdice sadi se 3 cm globoko. Hruške, kutne in jabelka posade naj se 7 cm, češnje, breskve, češplje in marelice pa vsaj 10 cm globoko. Te vrste potrebujejo za kaljenje mnogo vlažnosti in morajo priti torej bolj globoko v zemljo.

Najbolj se priporoča sejanje v vrste. To se vrši z roko in sejalnico. Poslednji način sejanja je le za velike drevesnice. Tisti ljudje, ki na ta način sejejo, znajo vsa ta dela že, da jih ni treba tukaj podučevati. Pri nas na Slovenskem pač tudi ne bode takih drevesnic, kjer bi sejali s stroji. Za nas je sejanje z roko. Na gredah ali njivi se naredi brazde primerne globočine, in se vanje poseje seme ter se potem zasujejo. Take brazde se lahko naredi počez ali pa podolgem. Sejanje v vrste ima to prednost, da se taka drevesnica lahko obdeluje. Ta način sejanja je precej nagel in je torej tudi za večje drevesnice.

Sejati se ne sme ne pregosto ne prerediti. Pregoste rastlinice ne vspevajo, ker rastlinice s svojimi koreninami druga drugi jemljejo hrano. Če se pa prerediti seje, se pa zemlja prehitro posuši. Ker se pa ne ve, koliko semena bode izkalilo, koliko ga poberejo še miši in tiči, se navadne seje gosteje, nego je ravno potrebno. Če je bilo seme dobro, je setev navadno pregosta, za to jo pa moramo zrediti. Ob vlažnem vremenu ali pa po močnem polivanju pa porujemo toliko rastlinic, kolikor jih je preveč. Ko bi to delo opravljali ob suši, se pa koreninice preveč poškodujejo. Izruvanih rastlinic, če so sicer dobre, pa ne meči proč, temveč presadi jih lepo v vrste v druge gredice. Pri presajanju jim za tretjino poreži glavne korenine, da bodo potem dobile boljše stranske koreninice.

Povedali smo že poprej, da je treba drevesnico pridno pletiti in to še jedenkrat priporočamo. Z okopavanjem, s pokrivanjem s slamnatim gnojem, listjem ali mahom se zemlja varuje, da se ne razsuši ali pa razpoka. Prganjati je pa posebno treba škodljive žuželke in tiče. Pred poslednjimi setev najbolje obvaruješ, ako jo pokriješ s trnjem, ali drugim vejevjem, dokler seme ne izkali.

Rastline, ki poganjajo rade le srednje korenine, kot orehi in hruške, je najbolje, če se, ko so dobro izrasle iz tal, presade in se jim za tretjino prikrajša glavna korenina. Le tako dosežemo, da bodo poganjale tudi stranske korenine.

Kmetijske raznoterosti.

Kako se pripomore, da kokoši neso po zimi? Kdor hoče imeti mnogo jajec po zimi, naj ima piške od prvega valjenja pomladi. Čim starša je kokoš, tem manj nese. Bramanske kokoši so v tem oziru najboljše, ker še od narave rade zgodaj neso, posebno, če jih imaš v hlevu, obrnjenem proti jugu. Piča naj se po zimi kokošim daje le gorka, posebno prva zjutraj. Od žita je za kokoši najboljši pšenica in ajda, potem še le ječmen, oves in koruza. Menjanje piče tudi pospešuje nesenje jajec.

Barometerske ali vremenske cvetlice kažejo vlažnost zraka. Pomoči se neklejen (nepoliman) papir v raztopljeno kobaltovega klorida, kuhinjske soli in nekaj arabske gumi. Ta papir ima jako rudečo barvo, ko se posuši, je pa moder. Iz